

„Obrtnik“
izhaja 16. dan vsacega
meseca in velja
s pošiljanjem na dom
vred za celo leto
1 gld. 80 kr.,
za pol leta 90 kr.

Uredništvo in
opravništvo:
Gospodske ulice št. 3.

OBRTNIK.

(DER GEWERBSMANN.)

„Der Gewerbsmann“
erscheint am 16. Jeden
Monates und kostet
einschliesslich der Zu-
sendung für das ganze
Jahr 1 fl. 80 kr., für ein
halbes Jahr 90 kr.

Redaktion und
Administration:
Herrengasse Nr. 3.

Strokovnjašk list za obrtni stan.

Dopisi in poročila sprejemajo se v slovenskem i nemškem jeziku. — Die **Zuschriften und Berichte** werden auf Wunsch auch in deutscher Sprache veröffentlicht.

K novemu letu.

Vidili smo razne politične časopise na pragu novega leta opisovati stanje in položaj svojih strank, ter preudarjati kaj prinese bodočnost. Posebnih nad pač nobeden nima. Vse je negotovo, — nedokončano. Najboljši prerok pač ne bi mogel sè sigurnostjo staviti novemu letu cilj in namero. Čeravno vlada v celej Evropi mir, čigar gotovost se dan za dnem zaterjuje, vendar ni prave vere v njegovi obstanek. Oboroženi do vratu stoje narodi na pozorišču pa ne zato, da bi se branili pretečim napadom, marveč da branijo mir, kojega pa nobeden zunajin sovražnik ne napada. Vnanji mir! — Kaj pa notranji? Preti mari tu sovražnik. So li notranje zadeve Evropskih držav take, da se je bati preobrata. Na videz ne. A na skrivnem rujejo krti povsod. Tam več, tukaj manj. Skoraj je, kakor bi bil zasejan neki strup mej človeški rod, ki ne dopušča priti narodom do pokoja. Civilizacija se sicer brez prenehanja širi; velikanska dela in iznajdbe postavljajo čast človeškemu umu; a brez prenehanja širi se tudi razdvoj in nezaupnost mej človeškim rodom. Ta se je postaral. Mladostni ideali, ki so navduševali nekdanje mlade in stare serca so se pogubili. V popolnej nagosti brez vsega kinča vidimo pred sabo svet, in to spoznanje nam tare up. Divji boj za svoj obstanek bije vsak, in ta še nikdar ni napravljaj blagih čutstev. Za ideale ni več bojevnikov. Ne le priprost človek tudi politik živi dandanes iz rok v usta. Človeška družba ločena je v toliko

narodov, strank in strankic, društev in družeb, ki se mej seboj ravskajo, da jih prešteti ni. Razpor zasajen je pa celo mej one, ki po naravi, jeziku ali stanu skupaj spadajo. To pa ne le v one kroge, ki gospodujejo in se pulijo za gospodarstvo v državah temveč tudi mej one ki nimajo zapovedovati ni gospodariti.

Obrtni in delavski stan pač nimata vzroka biti mej seboj nejedina. A vendar napravljajo se mej obrtniki posebne stranke, kakor tudi mej delavci. In huje bijejo se obrtniki mej sabo, kakor tudi delavci mej sabo, — kakor se oba protivita proti skupnemu sovražniku. Rajši bode vsak napadal svojega sodruha iz najmanjšega vzroka nego svojega naravnega protivnika. Prepričanje najstrastnejše oblike je na dnevnem redu po velicah mestah bodisi v zborovanjih obrtnikov ali pa delavcev. In vendar bi delujoči stanovi tolikanj edinost potrebovali! Kakor jih prepričanje razdvoji, da zgubijo veselje in nado, tako družilo bi jih sporazumljenje, — prijateljstvo. Slepota je pač otemnila jim oči, da v največje veselje svojih protivnikov ne najdejo pota, ki bi jih peljal na zaželeni cilj. Obrtni stan stoji še le v pričetku svojega prerodenja. Še je negotovo, bode li to, kar se mu je po obrtni postavi podelilo, zadostovalo, da si opomore ali ne. Ko bi obrtniki bili mej seboj jedini, ne trebalo bi dvomiti, da si prisvojijo večji veljavo, ker pa se celo pri osnovanju zadrug

iz najneznatnejših osebnih ozirov širi razpor mej sodruge, nam je pogled v bodočnost pač jako meglen. Kar nas zadene, more nam prijatelj kakor tudi nasprotnik pripoznati, da mi razpora širili nismo. Kar smo bili prisiljeni, storili smo le v obrambo. Tega načela držali se bomo tudi v novem letu, in to naj stori vsak kedor trdi, da mu je ljudski blagor na srečo. Če bodo sedaj osnovani listi služili v to svrhu, da dajejo raznim osobom priložnost drug

druzega napadati, potem nam od njih pač ničesar ni treba pričakovati. Če se pa ognejo osebnemu prepiru, če razpravljajo svoje načela mirno in stvarno, potem koristili bodo napredku vsi, če tudi niso jednih misli.

Ne potrebujemo tedaj v novem letu časnikov in društev v razpor, potrebujemo jih pak v pomirjenje, če hočemo, da bode koncem tega leta razgled v bodočnost prijaznejši nego je óni v letu 1883.

Ali je potreben obrtnikom lastni časnik?

Ko smo v teku lanskega leta pričeli izdavat ta list, si nismo mislili, da storimo s tem korakom Bog ve kaj. Omenili smo v prvi številki, da je glavni namen tega lista, da bodo obrtniki z njega poizvedeli vse, kar ima biti važno za njih zadeve, in bodo imeli priliko v lastnem glasilu objavljati svoje težnje in želje.

Nam izdavanje tega lista ni obrt. Žrtvovali nismo v prvem letu le mnogo časa in truda, temveč pokriti je trebalo celó denarni primanklaj. Razprostenje našega lista je zelo omejeno. Razprava strogo obrtnih in strokovnih vprašanj, občinstvo v obče ne zanima in le obrtnik ali pa delavec je tisti, za katerega pišemo, in kojega gradivo tega lista zanimati more.

Če pa vidimo, da je razširjenje našega lista vsled svoje strokovnjaške vsebine v druge kroge obtežano, treba je nam obrtnikom za list tolikanj več storiti, če hočemo da se vzderži.

Res je sicer, da se listov ne manjka. Dan za dnem jih je več. A večina vsih ima drugi smoter. Obrtni in delavski stan ne zanimata tolikanj onih krogov, ki delajo sedaj javno mnenje, da bi se z njima natančneje pečali. Dokler se obrtnik in delavec svoje vrednosti nista zavedala se tako preziranje tudi ni občutilo. A sedaj ko se tudi te dva stanova trudita na površje, občuti se pač bridko, kako se po listih šopiri raznovrstna tvarina, za katero je škoda papirja, mej tem ko se za ljudske zadeve ne dobi prostora.

Kako se dela javno mnenje v časnikih opisuje nam izvrstno podlistkar „Sloven-

skega Naroda“ in to bi moral znati vsak čitatelj.

Podpora lastnega lista je tedaj potrebna. Če „Obrtnik“ tudi ni velik kakor drugi listi, zadostuje vendar svojemu namenu. Zategadelj je pa tudi cena 1 gld. 80 kr. na leto tako nizka, da si slehern obrtnik list lahko naroči.

Treba nam je pa tudi gledati na to, da se obrtno gibanje spravi v pravi tir, da se s porazumljenjem pot pripravlja edinosti. To se pa naj lažje zgodi po časniku. Mi spoštujemo vsako pošteno mnenje, ter smo pripravljeni stvarnim razpravam, če tudi niso po naših mislih dati prostor v našem listu. Poravnati in uglasiti je pri nas še toliko, da z brezobzirnostjo nihče ne bode opravił kaj. Ideje mej obrtniki niso nikakor še razbistrene, to kar jeden prišteva k dobrotam, smatra drugi za škodljivo. Jeden hoče stanje obrta povzdigniti s tem, da se poprime nazadnjaštva in se upa pripraviti obrtne razmere nazaj v pretekle dobe. Drugi išče zopet olajšanja svojega stanja v tem, da vse pretira, ter v nekaki idejalni bodočnosti išče izvršiti svoje namere.

V tej zadevi treba je naravnega stališča, poznanja obrtnih razmer, svojega časa in zmožnosti. Če se vse to na tehtnico dene, kmalu se vidi, kaj je preveč in reducira se svoje zahtevanje na ono, kar je mogoče doseči. Vse kar se več stori, ni le nepotrebno, temveč škodljivo, ker obrača v prid neizpeljivih domišljij, pozornost obrtnika od praktičnega življenja proč v kraje, kjer ne koristi sebi ne drugim. Potreba obrtniškega lista pripoznalo

je kranjsko obrtno društvo s tem, da je sklenilo udom, koji se na list sami ne naročijo od novega leta naprej naš list brezplačno dopošiljati. Vsak kedor se v obrtno društvo vpiše ter letni donesek 3 gld. uplača, dobi torej naš list v roke.

Naše dosedanje naročnike pa prosimo, naj ne le naročnino ponove, temveč v vseh krogih skerbe, da nam dobijo novih naročnikov. Nam

je agitacija za list težka, ker itak že z vredovanjam dosti časa zamudimo.

Naj se tedaj naši prijatelji nekoliko potrudijo, da razširijo list. Obrtniki so z občinstvom v vedni dotiki; če je torej le količjak dobre volje, utrdimo vendar vsaj stanje tega majhnega lista toliko, da vsaj zanaprej ne bode treba denarne žrtve. Obrtniki storite torej za list kolikor vam je moč!

Preskrbljenje delavcev.

V naših postavodaječih zborih vidili smo v zadnjem času dogodke, katerih si pred kacimi 10 leti zunaj delavcev, ki so za svoje pravo se borili, nikdo niti domišljeval ni. Stvar je sicer naravna. Za časom liberalnega sistema se za delavce nihče ni brigal. Podlaga modernega liberalizma je ta, prepuščati slehernega svoji osodi; vsaj ima prostost če zna in more, postati tudi milijonar in potem je privilegiran po svojih delavnicah in tovarnah zatirati in stiskati revnega delavca, kakor se je popreje njemu godilo. Zato se pa tudi ves čas, odkar je gospodoval liberalni kapitalizem, ni najmanjše stvari zgodilo, kar bi služilo v gmotni prid, bodisi malega obrtnika ali pa delavca.

Preobrat vladnega sistema in rastujoče socialno gibanje mej delavci, katero je čestokrat že prekoračilo postavne meje, dalo je našim državnikom povod, poprijeti se tega važnega vprašanja.

Glavne pritožbe delavcev obstojijo v tem, da si denašnji delavec pri naj boljši volji ni v stanu prihraniti kaj, za take čase kedar delati ne more. V obče je ta trditev popolnoma resnična. Našim obrtnikom ni treba gledati na to, da so pri jednemu ali drugemu častne izjeme v tej zadevi; pogled mej svet, posebno pa v industrijalne kraje, kjer vlada in gospodari véliki kapital, pokaže nam takoj, da plača delavcev v tacih krajih ne znaša niti toliko, da bi jim bilo moč živeti. Od tam pa prihaja socializem, — se širi in poprime tudi delavcev, kateri so v boljših okoli-

ščinah. Toda koliko je teh? Če so tudi zaslužki v kaki živahnejši dóbi večji, kako hitro to mine. Nikakor pa ne zadostujejo, da si delavec prihrani toliko, da je v boleznih in starosti preskrbljen.

Enako se godi v velikej večini tudi denašnjim malim obrtnikom in vsakemu, kedor je žrtva kapitalu. Toda o tem govorili bomo drugikrat.

Razložiti hočemo le, kaj je državo pripravilo k temu, da izpolnjuje Lassalejev princip, po kojim ima država dolžnost skrbeti za one, ki vsled denašnjega družinskega reda nimajo moči, sebe in svoje varovati proti lakoti in bedi.

Z osnovanjem bolnišnih in invalidnih blagajnic storili so sicer delavci že marsikaj sami v svoj prid. A v obče to ne zadostuje. Poprimejo se tacih blagajnic večinoma le postarani in slabotnejši ljudje, a mladi delavci, ki nimajo še stalnega bivališča ter tudi ne tolike bojazni da zbolijo, odtegujejo se tem prostovoljnim društvom, in so tako uzrok, da delavske bolnišne blagajne ne morejo storiti za svoje bolnike toliko, da bi jih preskrbele. Kajti podpora od 2—4 gld. na teden gotovo ne more zadostovati bolniku, še manj pa če ima družino. Egoizem mlajših delavcev ima torej vsekako pri tej stvari precej krivde. Kar pa zadene invalidni oddelek teh blagajnic, je napredek v tej stroki skoraj nemogoč, in torej večinoma že opuščen. Za preskrbljenje delavcev, ki se ponesrečijo ali pa oslabijo, da za delo več zmožni niso, ne morejo take društva nič storiti. Tukaj

treba vseh. In to ne le delavcev marveč tudi gospodarjev.

Z določbo §. 121 nove obrtne postave po kateri se zadrugam naloži dolžnost osnovati bolnišne blagajne, ter zaveže mojstre za slehernega svojih delavcev vplačevati gotov donesek v blagajno, storila je država prvi korak na tem polju. Geslo kapitalizma, da je podvzetnik vse skrbi za svojega delavca prost v istem trenutku ko ne more več delati, je ovrženo, ž njim pa tudi preje tako čislani Schulze-Delitschev princip. Pomagaj si sam, pomagal ti bo Bog! In sedaj predložila je v državnem zboru vlada načrt postave, po katerem bodo fabriški podvzetniki zavezani, da osnujejo mejsabo zavarovalnice proti ponesrečenju

delavcev v tovarnah. To je drugi korak, in do slednjega namreč do državne podpore ni več principijalnega zadržka. Na Nemškem je Bismark uže davno državno podporo za te namene v poštrevzel, in bode svoj načrt gotovo tudi izpeljal, čeravno se temu vpirajo liberalci.

Za nas obrtnike in za naše delavce najvažnejši predmet je v tej zadevi zadržna bolnišna blagajnica. Skušali bomo v naslednjem opisati stališče obrtnikov kakor tudi delavcev nasproti tej novosti, in ne dvomimo, da bota oba dva dela polagoma sprevidila, da ne v nasprotstvu marveč v sporazumljenju obstoji napredek in korist obrtnikov kakor tudi delavcev. (Dalje prihodnjič.)

O komunizmu in socijalizmu.

Spisuje B—k.

Ker se tolikokrat ne le v časnikih, temveč v prostem pogovoru pretresava pojem teh teorij, njihove težnje in njih smôter, njihovo zgodovino, naprédek in bodočnost — hočem tu v glavnih potezih spregovoriti o teh zadevah, ktere so bile vže raznim dôbam zgodovinskim gledé človeškega razvitka v razumu in blagostanju, merodajne in tudi — osodepolne, denašnji čas pa pretresajo in vznemirjajo kakor kaka podzemeljska naravna prikazen, navidezno povsem varna socijalna tla! Nij se tedaj čuditi, da se marsikdo poprašuje samega sebe ali tovariša, kaj pa je komunizem, kaj li nameruje socijalizem?

Komunistično-socijalistične izjave in težnje neso nastale v sedanjej dôbi in v nekterih národih, temveč v različnih národih pod uplivom okoliščin, ktere so bile njunemu razvitku posebno ugodne.

Nov je prav za prav le njuni smoter in način, po kterih so se zadeve pokazavale s prvo francosko revolucijo pričenši koncem prejšnjega stoletja, in pa stranke, ktere so na novo nastajale o začetku druge polovice tega stoletja. — Te težnje in stranke, ktere so jih razmotrivale, so skoraj povsem

socijalno-političnega značaja, z ozirom na to, da so se kolikor toliko nanašale na notranjo upravo človeške družbe, zaradi tega pa segajo že več v politiko sploh, ter se ne bavijo z družino (familijo), z posestvom, z obrtom, i. t. d., kar pa nas seveda vže radi poblížnjih interesov največ zanima.

Komunisti kakor socijalisti smatrajo družinski in gospodarstveni red pogrešnim in nezadostnim, da bi vsem dajala in osigurila življenje človeku dostojno, v okoliščinah, tesno zvezanih z ónim redom iščejo in najdejo pogreške in vzroke, kteri so baje zakrivilili in še vedno prouzročijo slabo in nesrečno ter neugodno stanje ubožnega prebivalstva, radi tega si domišljujejo sedanjest nadomestiti po upravah in ustanovah, ter zboljšati sedanjo neznosno stanje po izmišljenih organizacijah.

Komunistične in socijalistične stranke sanjarijo v popolnem soglasju vkljub utemeljenim znanstvenim nasprotnim teorijam le vedno o tem, da uživa le mala manjšina prebivalstva materijalnega blagostanja, ktero je podlaga vsej sreči in zadovoljnosti mej

tem ko siromašna večina, brez kacega posestva, komaj pridela sredstva najnujnejšim potrebam za navadno življenje. Sedanje politične in socialne razmere so silno krivične, tedaj se je proti njim z vso silo naperiti in jih pobijati. Glavni uzroki tacemu gospodarstvenemu stanju, katero se ima odpraviti, iščejo se v raznih okolščinah, ktere so pa v čisto naravnem razvitku človečanstva nastale, n. pr. v privatnem posestvu in njegovih posledicah, v dedinskem pravu (Erbrecht) in v trgovini, deloma v rabi novcev in radi tega v nakopičenju kapitala, v najnovejšem času pa se to išče posebno v sedanjem načinu produkcije v zistemi plačila (mezde) [= Lohnsystem]. Predlogi v zboljšanje sedanjosti pa se vsi v tem strinjajo, da se položaj siromašnega prebivalstva, „neposestnikov“ ali „od dédine izobčenih“ (Enterbten), posebno dninarjev, živečih v potu svojega obraza zboljša po tem ali ónem radikalnem sredstvu.

Sicer pa se nazori komunistov in socialistov kaj zelo mej seboj razločujejo. Umevno je tedaj, da je bila vsaj v začetku velika razlika, bistveni razpor mej zahtevam in organizacijskimi črteži, kateri so se napravljali gledé izvršetka omenjenih zahtev. Komunizmu, kateri je z ozirom na socializem na dokaj nižjej stopinji, bila je ideja o prostosti (slobodi) in enakopravnosti v najmaterijalnem in najradikalnejem zmislu, mej tem ko je mnogo sanjarskeji socializem krenil vže od nekaj na zmernejšo pot, imel ravnodušneje napore, kateri neso merili

toliko na popoln prevrat, temveč samo na temeljito reformo vsih sedanjih naprav in narédeb.

Komunisti skraja poudarjaje, da so vsi ljudje jednaki in da ima tedaj sleherni svojo pravico do svétovnega premoženja (Güterwelt), zahtevajo in nameravajo tudi v gospodarstvenem oziru popolno enakost.

Da se pa doseže in ohrani enakost, naj se upelje odstranivši privatno posest in posamično gospodarstvo, (Einzelwirthschaft), vkupno premoženje in vkupno gospodarstvo, po tem takem toraj popolno vkupnost ali sodeležnost premoženja, pridobivanja in zaslužka.

Vsi ljudje, kakor bogatini tako siromaki so po rodu jednaki, ali po izrazu skrivnostnega društva v Singaporu živečih Kitajcev, imenovanega „bratovščina nebes in zemlje“: vsi ljudje zagledali so beli dan pod istimi obredi (ceremonijami), pod istimi poslovijo se zopet od tega sveta! — Po manifestu necega francoskega revolucionarja (Babeuf-a, umrlega 1796. l.), odmerila je narava slehernemu jednako pravico uživati vsakojakega premoženja, nikdo pa se ne more izključljivo, ne da bi zločinil, polastiti pravice do zemljišča in óbrti. V pravej, resnobnej „(dobro uredjenej)“ družbi ne smejo biti ni bogatini ni ubožci. Smoter revoluciji pa naj bi bil uničiti ne-jednakost in ustvariti občno srečo in zadovoljnost. (Dalje prihodnjič.)

Domače zadeve.

K osnovanju zadrug.

Preteklo je nad tri mesece odkar je nova obrtna postava v veljavi. Obrtni urad sklical je že tudi nekaj obrtnj k osnovalnem zbori, a vender dozdej ni jedne zadruga še v življenju. Pa ne samo to. Niti pravila za samo zadrugo niso končane, tem manj pa pravila za pomočniški zbor, za bolnišno blagajno in za razsodišče.

Meni niso znane interne faze, v katerih stoji sedaj to delovanje pri naših pekih, mizarjih, krojačih in čevljarjih, a znano mi je, da je vsim brez izjeme silno težko, z ozirom na brezštevilne določbe in paragrafe, ki jih šteje ta postava, posebno pa po ministerstvu izdane normalne pravila, to stvar rešiti tako, da bi: 1. ugajala udom

in pridruženikom in 2. vladi, ki ima pravila potrditi.

Prepozno je sedaj pretresovati, je li ta postava v obče dobra ali slaba. Čitatelji tega lista poznajo naše mnenje o njej itak že iz več prejšnjih člankov, in le drugim naj ga še jedenkrat povemo. Tendencia postave je dobra, a brez našega prizadevanja ne bo ničesar. Edino kar zamoremo tu svetovati je: 1. porabiti do skrajnega konca vse, kar se nahaja v postavi koristnega in 2. s previdno roko odstraniti vse, kar je nepotrebna da celo neizpeljivega.

Kako bode pa to mogoče, kjer je mnenje obrtnikov v mnogih zadevah čisto nasprotno, celo v glavnih točkah? Tu je treba resnega prevdarka. Če si vsojamo tu svetovati, naj nihče ne misli, da si prisvojamo nezmotljivost, vsaj ostaja ravnanje in nehanje prosto vsacemu tudi zastran naših nasvetov.

Najložje bi se torej zadruga osnovala takó:

1. Vsi ali pa vsaj enako število izmed vsih dozdej že voljenih združnih odbornikov, potem pa odbor kranjskega obrtnega društva kot zastopnik drugih še ne konstituiranih zdruget naj se snidejo v posvetovanje.

Normalna pravila, ki jih je vlada izdala naj se vsprejmejo na podlagi te debate. Prvikrat naj bode splošni razgovor brez vsacega sklepanja, a drugikrat naj se posvetovajo pravila točka za točko in spremembe sklenejo.

Kar je rokodelskih obrtij, imajo lahko vsi jednaka pravila. Kar jednemu koristi, ne bode drugemu škodilo. Posamične strokovne določbe bodo neznatne.

2. Kakor hitro se dovrše prva pravila, skliče naj se od vseh dotičnih obrti enako število pomočnikov, potem pa odbor delavskega društva kot zastopnik ostalih pomočnikov v posvetovanje pravil za pomočniški zbor. Tukaj naj bode navzoč po jeden zastopnik omenjenih zdruget (naj bolje predstojnik) in pa zastopnik obrtnega društva. Posvetuje naj se enako prvemu zborovanju.

Pri tej priliki naj se poizveduje mnenje in želja pomočnikov gledé pravil bolnične blagajne i. t. d.

3. Konečno snidejo se v prvo navédeni zastopniki zopet skupaj in sklepajo sedaj

na podlagi vseh nasvetov, normalna pravila za zadrugo, za pomočniški zbor, za bolnišne blagajne in za razsodišče. O slednjemu ni treba posebnega posvetovanja, kajti to ne more drugače biti kakor je uže zdaj; namreč obema strankama jednako.

4. Posebna deputacija naj se poda k vladi, ter poizve, bode li ta odobrila predloženi načrt. Če se to ne zgodi, trebalo bode ga popraviti. Kakor hitro pa vlada ta načrt odobri, naj se:

5. Ta pravila na skupni račun litografirajo, mej vrstami pa naj ostane prostor za vpisanje števil, to je pristopnine itd., kar utegne biti različno.

Naj se pa toliko iztisov priredi, da bodo pozneje osnovajočim se zdrugetam ostali na razpolaganje.

Korist tega postopanja bi bil ta:

- a) Vse zadruga dobile bi enako lice; torej prvo pripravo v pozneje zvezo; koja se po postavi dopušča.
- b) Pomočniki dobili bi priliko izraziti svoje želje prej ko se zadruga osnuje, in to bi preprečilo pozneje prepire.
- c) Posameznim zdruget ne trebalo bi se bati, da vlada pravil ne bode potrdila, in je torej vse delo zastoj.
- d) Stroški bi bili primeroma majhni, ker bi ne trebalo pravil prepisavati vsakej zdrugeti posebej; enako bi se pozneje tiskala enakomerno z majhno premembo za vse skupaj.

Marsikomu zdela se bode ta pot morda predolga. Trditi pa smemo da posamezno niti tako hitro ne bode mogoča, akoravno bode dražji.

Ta nasvet, obrtniki, dajemo Vam v premislek!

Ustanovljenje zdruget. Zadruga pekovi izvolila je naslednji odbor: Predstojnik g. A. Jenko, namestnik g. J. Föderl, odborniki: gg. Bončar, Potočnik, Čad, Pirnat, Žagar. Ta zadruga imela je tudi že občni zbor, pri katerem so se pravila zadruga sprejela, in tudi že predložila deželni vladi v poterjenje.

Zadruga krojačev izvolila je predstojnikom g. Avg. Maršalek, namestnik g.

Fr. Sark, odborniki: gg. Puš, Witt, Benda, Reichman, Železnikar.

Zadruga mizarjev, katera ima združene tudi pozlatarje, kolarje, stolarje, izdelatelje gajželnikov, podobarje, strugarje, sodarje, krtačarje, izdelovalce orgelj in klavirjev je volila: Predstojnik gospod Janez Novak, namestnik gospod Janez Matian, odborniki gg. Dougan, Plečnik, Widmayer, Cirstein, Krimer.

Predstojnik čevljarjske zadruge je g. Skerbinec, namestnik g. Strohmayr, odborniki gosp. Span, Boben, Zor, Košar, Breskvar, Tuma, Horwat.

Zadruga mesarjev je izvolila predstojnikom: g. Fr. Štrukelj, namestnikom g. Slovša, odbor: gg. Počivavnik, Dimnik, Černe, Kopač, Herman, Jagar, Ahlin.

Kolikor nam je znano, te zadruge do zdaj še niso imele občnega zbora v posvetovanje združnih pravil.

Z volilno reformo naše kupčijske in obrtne zbornice, kakor je bila lani sklenjena ne bo menda nič, kajti vlada nameruje napraviti pri vsih zbornicah enake pravne znatne preuredbe.

Razpisane so sedaj dopolnilne volitve.

Obrtna šola v Ljubljani. Mestni odbornik g. Murnik stavil bode samostalen predlog, naj se v Ljubljani napravi obrtniška šola.

Slovenski Narod objavil je načrt normalnih pravil za zadruge, kakor ga je izdalo vsled resolucije državnega zbora, ministerstvo. Na podlagi onih pravil se razne premenbe kaj lahko napravijo.

Razne stvari.

V državnem zboru utemeljeval je posl. Herman svoj predlog o polajšanju hišnega davka za stanovališča neimovitih ljudi, ter je posebno priporočal, da naj bi bila stanovališča fabriških delavcev 30 let davka prosta. Poslanec dr. Roser opisuje stanovališča ubozih po mestih, njih vlažna, zaduhla, tesna in temna bivališča ter želi, da bi se tej nadlogi odpomoglo. Dr. pl. Stourzh zahteva, da naj bi se Hermanov predlog razširil; vsa stanovanja, ki dajo pod 140 gld. najemnino, naj bi bila davka prosta in le tiste nove hiše naj bi bile 30 let oproščene davka, katera se po tem roku prepuste najemnikom v last. Vsi ti predlogi izročili so se davčnemu odseku.

Pri volitvah za kupčijsko in obrtniško zbornico na Dunaju propali so kandidatje, ktere je postavil odbor dunajskih obrtnih zadrug, zmagali pa so pri volitvah za kupčijsko in obrtno zbornico v Inomestu vsi po ondotnem obrtnem društvu postavljeni kandidatje. Udeležba je bila povsod živahna.

Predarlska železnica bliža se svojemu dogotavljenju. Tunnel, ki veže Predarlsko s Tirolsko je velike važnosti v narodno gospodarskem oziru. S tem velikanskim podjetjem storila je moderna tehnika v Avstriji zopet velik korak v kulturnem svojem napredku.

Smejo li mlinarji kruh peči? Vsled posebnega dogodka bilo je pretekli mesec to vprašanje na dnevnem redu nižje avstrijske kupčijske in obrtnijske zbornice. Zadruga pekov zanikava mlinarjem to pravico, ker se po novi obrtni postavi pekovski obrt prišteva rokodelskim. A društvo mlinarjev navedlo je v svoje pravo razne stare privilegije in dvorne dekrete, ki mlinarjem to pravico dajejo. Večina I. sekcije odločila je pa tako: Mlinar ima pravico žita vsake sorte, svoje in tuje mleti, kruh peči pa je dopuščeno le pekom. K. s. Vogl govoril je zoper to odločilo, kajti s tem se uniči preko 20.000 mlinarjev, ki od tega živijo. K. s. Blažinčič predlaga, naj se mlinarjem dovoli peči le črni kruh. K. s. Kōncev je tudi zoper ta predlog, ker obrtne postave v obče ne odobruje. K. s. Schember je za sekcijski predlog, naj se pa tudi pri tej priliki opozorja na nevarne konsekvence, katere ima obrtna postava. K. s. Wrabec pravi, da ne razumi, kako se zamorejo mlinarji v očigled nove obrtne postave upirati na dvorne dekrete s preteklega stoletja. Referent Wolfbauer pravi, da tisti mlinarji ki so do sedaj kruh pekli, te pravice zgubiti ne morejo, na kar k. s. Sues odverne, da

mlinarji pravice kruh peči niti pridobili niso. Konečno sprejel se je predlog odseka s 17 proti 15 glasovi, po katerem mlinarji nimajo pravice kruh peči.

V **poštne hranilnice** vloženo je odkar ta urad obstoji od 353.053 strank 8,176.889 gl. na račun vložiteljev nakupilo se za 929.250 gl. državnih papirjev.

Električno razstavo na Dunaju obiskalo je od 15. avgusta do 31. oktobra pret. leta okoli 97.000 tujcev ki so stanovali po hotelih. Če se prišteva število oseb ki so

našle bivališče v raznih privatnih hišah, znaša promet tujcev o priliki te razstave nad 120.000 oseb. Vstopnino v razstavo plačalo 900.000 oseb. Po električni železnici se je peljalo 269.050 oseb.

Protest zoper volitve v kupčijsko zbornico na Dunaju vložil je odbor obrtnih zadrug na ministerstvo, zaradi velikanskih goljufij z volilnimi listki, o katerih smo že v zadnjim listu poročali. Dvomimo pa če bode protest kaj hasnil, — navada ni!

Vabilo na naročbo.

Z današnjim dnem nastopi „Obrtnik“ svoj drugi letnik. Nadaljevan po željah obrtnikov zastopal bode tudi zanaprej mirno a odločno njih pravice in koristi. Uljudno torej vabimo naše dosedanje gospode naročnike kakor tudi vse prijatelje obrtujočih stanov k prav obilemu naročevanju. Posebno pa se od obrtnikov nadajamo krepkeje podpore, ker prospeh našemu listu odvisi večinoma le od njih.

Vsebina listu je pomnožena. Na razpolaganje stavimo list obrtnikom, zadrugam in delavcem, da priobčujejo svoje poročila in želje, ter tako pripomorejo v duševni i gmotni napredek ljudstva.

Cena listu znaša z dopošiljanjem vred za celo leto **1 gld. 80 kr.**, za pol leta **90 kr.**, ter se pošilja uredništvu, ali pa v tiskarno Klein i Kovač v Ljubljani.

Uredništvo „Obrtnika.“

Obrtnikom in zadrugom,

koje se hočejo seznaniti z raznovrstnimi obrtnimi kakor tudi obrtno-političnimi vprašanji, z novimi obrtnimi postavami in vsakršnimi lokalnimi obrtniškimi zadevami, priporočamo

„Obrtnika“ letnik 1883.

kojega se dobi brošuranega za znižano ceno 80 kr., po pošti 85 kr., pri vredništvu, kakor tudi v tiskarni Klein i Kovača v Ljubljani.

Inserati se sprejemajo in stane dvestopna petil vrsta za enkrat 5 kr., večkrat ceneje. — **Inserate** werden angenommen und kostet die zweispaltige Petitzelle 5 kr. — **Mehrmalige Einschaltungen billiger.**

Lastnik, izdatelj in odgovorni urednik Matija Kunc. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.